

KÖNYVSZEMLE

Gerhard J. Bellinger: Nagy valláskalauz. Fordította Viola József. "A magyar ősvallás" c. fejezetet Pócs Éva írta. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993, 440.

A világ vallásait bemutató könyv szerzője a dortmundi egyetem vallástörténet professzora, ismert vallástörténész. Munkájában 670 vallásról, egyházzól, vallásos mozgalmról és vallásfilozófiai iskoláról ad számot, a világ valamennyi kultúráját, népcsoportját figyelembe véve, az őskori megalitikus vallástól a legutóbbi időkben megalakult szektákig.

A kötet egyesíti a lexikon és a rendszeres történeti feldolgozás előnyeit. A szerző az egyes vallásokat tárgyalva, meghatározott rendszer szerint csoportosítja a tudnivalókat. A szócikk első, történelmi része bemutatja a vallásalapítók és kiemelkedő vallásos egyéniségek élettörténetét, valamint a vallásos irányzatokat és vallásfilozófiai iskolákat. A második, rendszeres részben az illető vallás tanításait, teológiáját ismerteti, valamint értelmezi az etikai értékeket és életszabályokat. A harmadik, gyakorlati rész a vallásgyakorlás módjait, a szertartásokat, kultikus ünnepeket, vallásos szokásokat tárgyalja. Egyben részletesen taglalja a vallások által az építészetre és a képzőművészetre gyakorolt hatásokat. Bemutatja a művészet és irodalom vallási kifejezésformáit, ahogy a vallás célját szolgáló épületeknél és szentiratokban jelentkeznek.

Ez a munka egyszerre kézikönyv és a legszélesebb olvasóközönség érdeklődésére számotartó olvasmány. Megismertet a különböző vallások változatos és színes világával, és kérdéseikre választ találnak benne azok, akik azt szeretnék megtudni, hogy a lét alapvető problémáit miképpen választották meg az egyes vallások az emberiség története során és milyen újfajta választ tartogatnak napjainkban.

A szerző történeti botlásai és tévedései közül megemlíjtük az unitarizmusról szóló ismertetését. A "Kereszténység" címszó keretében a következőket írja: "Az unitáriusok azoknak a közösségeknek összefoglaló megnevezése, amelyek az Amerikába bevándorolt szocinianistákból keletkeztek. Hozzájuk tartozónak először Bostonban 1785-ben vallja magát egy közösség. Ma 616 000 unitárius az univerzalistákkal az "Unitarian Universalist Association"-ben egyesültek" (246. l.) Az európai unitarizmust nem ismeri, meg sem említi, noha az erdélyi, lengyel és angol unitárius egyházakról gazdag irodalom áll rendelkezésére.

Az amerikai unitarizmus történetét tévesen ismeri. Az unitarizmus az amerikai kongregacionalista felekezetből sarjadt ki, mint szabadelvű vallásos mozgalom, a Biblia alapján és az értelem segítségével. Ez a folyamat 1805-1835 között ment végbe W. E. Channing, T. Parker és W. Emerson

irányításával. 1825-ben alkották meg egyházi szervezetüket "American Unitarian Association" néven, Bostonban. 1961-ben történt az unitáriusok és univerzalisták egyesülése. Az amerikai unitarizmus független a szocinianizmustól, egy önálló, amerikai szabadelvű keresztény vallásos képződmény. Az 1785-ben létesült bostoni "King's Chapel" néven ismert unitárius egyházközség a bostoni episzkopális egyházközségből vált ki és fejlődött teológiaiilag unitáriussá. Elszigetelt, önálló, egyedi eset volt Bostonban.

A Nagy Valláskalauz szerzőjének tévedései hiányos tárgyismeretére utalnak.

A kötet az időrendi áttekintéseken és az egyes vallások ismertetését követő irodalmon túlmenően összefoglaló irodalmi tájékoztató is gazdagítja, s mintegy 300 színes kép, 125 térkép és épületvázlat, valamint ábra teszi szemléletesebbé.

/ - . - /

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

A Keresztény Magvető előfizetési díja belföldön 6000 lej, melyet a lelkészi hivatal útján vagy közvetlenül az egyházi központban (Episcopia Unitariana, 3400 Cluj-Napoca, B-dul 21 Decembrie nr. 9.) lehet befizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére évi 20 dollár.

Annual subscription from abroad \$ 20 (postage included) should be sent to the Unitarian Church Headquarters, B-dul 21 Decembrie nr. 9, 3400 Cluj-Napoca, Romania.

